

Voor onze leefomgeving: gezond, veilig en duurzaam

Inbreng Interprovinciaal Overleg voor Commissiedebat Leefomgeving op 2 april

Provincies werken aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. Dat is van belang voor de gezondheid van onze inwoners en vormt de basis onder onze economie. In dit position paper geven de gezamenlijke provincies u daarom graag hun perspectief mee voor het aanstaande commissiedebat op 2 april.

Investeer in het Vergunning, Toezicht en Handhavings (VTH)-stelsel

Provincies vinden het belangrijk dat onze inwoners veilig kunnen wonen in een gezonde, schone leefomgeving. Als provincies zijn wij verantwoordelijk voor de vergunningverlening aan, het toezicht houden op, en handhaving op risicovolle bedrijven. De financiering van dit stelsel én het wettelijk instrumentarium hiervoor kan echter beter. Provincies en gemeenten dragen nu € 640 miljoen per jaar bij aan de omgevingsdiensten. Het is nodig om investeringen mogelijk te maken die het stelsel versterken. Het gaat dan om zaken die overkoepelend en nationaal van belang zijn, zoals kennisontwikkeling en digitalisering.

Wij vragen het Rijk om:

- Jaarlijks €30-€60 miljoen extra beschikbaar te stellen voor het VTH-stelsel.

Wetsvoorstel versterking VTH-stelsel

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bereidt een wetsvoorstel voor ter versterking van het VTH-stelsel. Het wetsvoorstel geeft de staatssecretaris de mogelijkheid om direct op gemeenten in te grijpen door middel van interbestuurlijk toezicht (IBT). Dat staat haaks op hoe IBT in Nederland is ingericht, waarbij vanuit de uitgangspunten 'nabijheid' en 'enkelvoudigheid' toezicht wordt gehouden door de bovenliggende bestuurslaag. In dit geval is dat de provincie.

Wij vragen het Rijk om:

- Een andere invulling van toezicht in het wetsvoorstel;
- Daarover het gesprek te voeren met provincies en gemeenten.

Actieve aanpak PFAS voor een gezonde leefomgeving

De PFAS-vervuiling in Nederland is omvangrijk en vormt een groeiend probleem voor zowel mens als milieu. Uit onderzoek naar bodem en grondwater blijkt dat PFAS op veel plekken voorkomt. Concentraties zijn meetbaar in voedsel, zeeschuim en zelfs in het menselijk bloed. Provincies en gemeenten maken zich daarom ernstig zorgen over de gezondheid van inwoners en de betaalbaarheid van het herstel van de leefomgeving.

Wij vragen het Rijk om:

1. Meer regie en een samenhangende landelijke aanpak, zoals de aanstelling van een Nationaal Coördinator PFAS, die zorgt voor afstemming tussen overheden en een integrale strategie voor sanering, preventie en communicatie;
2. In Brussel te blijven aandringen op een zo snel en volledig mogelijk Europees PFAS-restrictievoorstel;
3. Te investeren in onderzoek naar alternatieven, in kennisontwikkeling voor een uniforme VTH-aanpak bij lozingen op en in (riool)water en in onderzoek naar PFAS-vrije gewasbeschermingsmiddelen;
4. Een landelijk beoordelingskader op te stellen voor Vermijdings- en Reductieprogramma's (VRP's) en de minimalisatieplicht nader in te vullen;

Bindende afspraken over luchtkwaliteit nodig

Een juridisch bindend nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit is noodzakelijk om overschrijdingen te voorkomen, gezondheid te beschermen en maatschappelijke opgaven zoals woningbouw niet te blokkeren. Dat is ook nodig om te voldoen aan de aangescherpte Europese luchtkwaliteitsrichtlijn. Voor het Schone Lucht Akkoord, zoals genoemd in het coalitieakkoord, geldt een vrijwillige deelname. Het is daarom niet toereikend.

Wij vragen het Rijk om:

1. Een nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit met juridische binding;
2. Het verkrijgen van inzicht in de haalbaarheid van de aangescherpte EU-grenswaarden;
3. Een realistische routekaart en bronaanpak voor gebieden met risico op overschrijding;
4. Structurele financiering en ondersteuning van provincies en gemeenten.